

Effectieve methodes van politiële straatroofofstrijding

Een vergelijkend literatuuronderzoek

Auteur: Yousra Lahkim
Studentnummer: s1122924
Opleiding: Bestuurskunde, Universiteit Twente
Eerste begeleider: dr. A.J.J Meershoek
Tweede begeleider: prof. dr. A. Need
Externe begeleider: R. Grevink (Politie eenheid Oost-Nederland)
Datum: 26-08-2013

UNIVERSITY OF TWENTE.

Samenvatting

Uit onderzoek blijkt dat onderzoek naar straatroof in regio's schaars is. Binnen Nederland is er weinig aandacht besteed aan vernieuwende aanpakken. In dit onderzoek is gekeken naar aanpakken van straatroof in het buitenland. De nadruk ligt hier vooral op Engeland en Canada, omdat zij meerdere vernieuwende projecten en aanpakken hebben lopen. . In Nederland wordt er meer op nationaal niveau gekeken naar het aanpakken van straatroof en ligt de focus meer op een standaard recherche onderzoek. In het buitenland wordt dit vooral op lokaal niveau gedaan en op een meer systematisch en gedetailleerde werkwijze.

De belangrijkste vier aanpakken die in dit onderzoek worden behandeld zijn aanpakken gericht op het identificeren van hot spots, extra surveillance, verbeterde straatverlichting en publiciteit. Zo is er al veel onderzoek gedaan naar hot spots, maar nog minder naar de effectiviteit van campagnes. Uit onderzoek blijkt dat er belangrijke criminologische theorieën als de hot spot analyse en routine activity theorie worden toegepast en ten grondslag liggen aan deze aanpakken. Verder zijn er in het buitenland systematische projecten en aanpakken die effectief zijn geweest. Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of er *buiten* Nederland effectieve aanpakken of technieken zijn om straatroof aan te pakken.

De volgende hoofdvraag staat in dit onderzoek centraal: *‘‘ In hoeverre zijn verschillende in het buitenland gehanteerde succesvol gebleken aanpakken van straatroof geschikt voor toepassing door de politie-eenheid Oost-Nederland?’’*

Deze vraag wordt beantwoord door een grondige literatuur studie naar aanpakken buiten Nederland. Aan de hand van document analyses en effectieve straatroof technieken blijkt dat vooral Engeland en Canada investeren in vernieuwde en succesvolle aanpakken. Door het analyseren van bestaande onderzoeken en politiedocumenten wordt er antwoord gegeven op de vraag.

Uit dit onderzoek blijkt dat het identificeren van hot spots een effectieve aanpak is waar overtuigend onderzoek naar is gedaan. Het inzetten van surveillance in hot spots en in het centrum zou geschikt kunnen zijn als aanpak in Oost-Nederland. Uit onderzoek blijkt dat er weinig overtuigend onderzoek is gedaan naar de effectiviteit van publiciteit met betrekking tot straatcriminaliteit. Verlichting zou op specifieke plaatsen kunnen worden gebruikt om daders beter te identificeren.

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie die dient tot het afsluiten van mijn bachelor opleiding Bestuurskunde aan de Universiteit Twente. De opdrachtgever is de politie eenheid Oost-Nederland. Graag wil ik een aantal personen bedanken voor hun hulp bij het schrijven van mijn scriptie. Ik wil mijn eerste begeleider de heer Meershoek bedanken voor zijn begeleiding en adviezen vanuit de universiteit Twente. Daarnaast wil ik mevrouw Need bedanken voor het vinden van een geschikt onderwerp voor mijn scriptie en het meelesen tijdens de eindfase van dit onderzoek. Ten slotte wil ik mijn externe begeleiders van de politie Oost- Nederland bedanken voor de hulp en informatie die zij hebben aangeboden. Met name mijn begeleider de heer Grevink voor zijn input en het beantwoorden van mijn vragen.

Enschede, 26 augustus 2013

Yousra Lahkim

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Aanleiding en vraagstelling	P.4
1.1 Aanleiding en probleemstelling.....	p.4,5
1.2 Vraagstelling.....	p.5
1.2.1 Centrale vraagstelling.....	p.5
1.2.2 Deelvragen.....	p.6
1.2.3 Beperkingen.....	P.7
1.2.4 Relevantie.....	P.7
Hoofdstuk 2: Verschillende aanpakken straatroof in het buitenland	p.8
2.1 Identificeren van hot spots.....	P. 8,9
2.2 Surveillance.....	P.10
2.3. Publiciteit.....	P.10,11
2.4. Verbeterde straatverlichting	p.11
Hoofdstuk 3: Theoretisch kader	P.14
3.1 Hot spot theorie.....	p.12,13
3.2 Routine activatie theorie.....	p.13,15
Hoofdstuk 4:	
Onderzoek effectiviteit aanpakken.....	p.18-22
Hoofdstuk 5: Toepasbaarheid in Oost-Nederland	p. 23
5.1 Straatroofproblematiek Oost-Nederland.....	p.23
5.2 Toepasbaarheid aanpakken.....	p. 24,25
Hoofdstuk 6:	
Conclusie.....	p.26-28
Literatuur	p. 28-31
Bijlage I : Uitwerking stappen Street Crime initiative(SCI)	p.32,33

1. Aanleiding en vraagstelling

1.1 Aanleiding en probleemstelling

Het aanpakken van straatroof krijgt landelijk de laatste jaren meer aandacht. Straatroven zijn delicten die in Twente vooral in Enschede vaak voorkomen. Het aandeel straatroven in Oost-Nederland is 6 procent in 2011 (percentage van totaal Nederland) (Mesu, 2012). De reden dat straatroof zo in de belangstelling staat, heeft te maken met de impact van straatroof voor een slachtoffer en de ernst van het misdrijf (Ferwerda, 2003). Er is behoefte aan meer zicht op de werkwijzen, de daders en de achtergronden van verdachten en slachtoffers. Een van de items van het landelijk meerjarenbeleidsplan 2011-2014 van de Politie betreft de aanpak van de zogeheten 'High Impact Crimes (HIC)'. Het gaat hier om delicten die veel impact hebben op het gevoelsleven van slachtoffers, omdat zij emotioneel en/of fysiek veel schade oplopen (Grevink & de Boer, 2013). De politie Oost-Nederland richt zich op het verbeteren van de aanpak van HIC. Een van de delicten is straatroof. De doelstelling van het project is een betere aanpak van straatroof, in het bijzonder een intensivering van de persoonsgerichte aanpak (Grevink & de Boer, 2013).

Er is onderzoek gedaan in binnen- en buitenland naar de omvang en aard van straatroof. Vreemd genoeg is onderzoek naar het fenomeen straatroof in ons land schaars (Ferwerda, 2003). De afgelopen jaren is er binnen Nederland een vergelijkend onderzoek verricht naar de verschillen tussen de grotere steden en provincies (Mesu, 2012).

De definitie van straatroof is: *"Het met geweld of bedreiging met geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen die zich niet in een afgeschermd ruimte bevinden, of de poging daartoe"* (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2012).

In het buitenland wordt op lokaal niveau meer gedetailleerd aandacht besteed aan het fenomeen straatroof. Uit deze literatuurstudie blijkt dat er in het buitenland binnen de politie systematische werkwijzen worden gebruikt om straatroof tegen te gaan. Het doel van deze systematische werkwijzen is het gericht aanpakken van het straatroof probleem en daardoor de pakkans vergroten en het aantal overvallen te laten dalen. In Canada is er bijvoorbeeld een groot traject genaamd CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design). CPTED is een aanpak van planning en ontwikkeling die kansen van straatcriminaliteit laat dalen (Casteel & Peek-Asa, 2000). CPTED richt zich op het inrichten en beheren van de ruimtelijke omgeving. Een soortgelijk traject is het Street Crime Initiative (SCI) dat in 2002 in Engeland is opgezet. Het doel van het SCI was het verminderen van straatroof en andere straatmisdaden. Tevens richt het SCI zich op het beheren van de ruimtelijke omgeving om straatmisdaden tegen te gaan.

Het SCI is samengebracht in een breed scala van agentschappen en overheidsdiensten om op nationaal en lokaal niveau te werken in partnerschap om straatmisdaden aan te pakken. Dit houdt in dat er wordt samengewerkt met andere organisaties om samen het probleem aan te pakken. Men zou hier kunnen denken aan gemeente en bijvoorbeeld winkeliers. Net als in het CPTED gaat het hier om een systematische en gedetailleerde werkwijze. Het eerste doel van het SCI was om straatroof onder controle te brengen in zes maanden. Na deze zes maanden was dit ook gelukt. Het aantal overvallen daalde met tien procent vergeleken met het jaar ervoor (Tilley et al, 2004).

Dit initiatief was erg effectief. Tegen het einde van het SCI (2005), was het aantal straatroven verminderd met 32 procent.

Het SCI is inmiddels afgelopen, maar de lessen en adviezen worden nog steeds in Engeland gebruikt (Curran et al, 2005). Het succes van het SCI lag vooral de probleem-oplossende methode die werd toegepast. In het SCI worden bepaalde stappen systematisch afgewerkt. Dit zal helpen om de oorzaken op lokaal niveau op te sporen en deze tegen te gaan. In bijlage 1 zijn de stappen verder uitgewerkt. De volgende stappen worden in het SCI gehanteerd:

Stap 1. Het begrijpen en ontdekken van het probleem (**locatiescan**)

Stap 2. Ontwikkeling van response

Stap 3. In actie brengen

Stap 4. Feedback/inventarisatie

Vanuit deze stappen kunnen gerichte preventieve maatregelen worden genomen die op basis van de omgeving effectief kunnen zijn. Er wordt hier gekeken naar aanpakken gericht op de dader, locatie en op het slachtoffer (Groff, 2007). Het SCI is een voorbeeld van een werkwijze die in Engeland wordt gebruikt.

Om in dit onderzoek een duidelijk onderscheid te maken tussen werkwijze en aanpak, worden de volgende verschillen gehanteerd. Werkwijzen zijn handelingen die men achter elkaar uitvoert om een probleem op te lossen. Dit is dus de manier waarop men te werk gaat. Een aanpak gaat over **hoe** men iets gaat doen of oplossen.

Naast het standaard recherche onderzoek is de politie eenheid Oost-Nederland na de reorganisatie op zoek naar een vernieuwende aanpak van straatroof. Buiten Nederland wordt er veel aandacht besteed aan nieuwe manieren om straatroof te verminderen. Doel van dit onderzoek is dan ook om buiten de grenzen te kijken naar vernieuwende aanpakken van straatroof en de vraag te beantwoorden of deze aanpakken in Oost-Nederland kunnen worden toegepast. In dit onderzoek zullen aanpakken worden behandeld die in het buitenland worden gebruikt en tevens in het SCI van Londen Home Office.

1.2 Vraagstelling en methode

1.2.1. Centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling van dit onderzoek is gericht op het ontdekken van effectief gebleken aanpakken in het buitenland. Vervolgens is het de bedoeling te kijken of deze aanpakken ook in Oost-Nederland kunnen worden toegepast.

De hoofdvraag van dit onderzoek is:

‘‘ In hoeverre zijn verschillende in het buitenland gehanteerde succesvol gebleken aanpakken van straatroof geschikt voor toepassing door de politie-eenheid Oost-Nederland?’’

Om deze vraag te beantwoorden zal er een literatuurstudie worden verricht. Aan de hand van de volgende deelvragen wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag.

1.2.2. Deelvragen

1. Welke verschillende aanpakken van straatroof worden er toegepast in het buitenland?
2. Welke criminologische theorieën liggen ten grondslag aan deze aanpakken?
3. Hoe overtuigend is het onderzoek dat de effectiviteit van deze aanpakken heeft vastgesteld?
4. In hoeverre kunnen de succesvolle aanpakken van straatroof in Oost-Nederland worden toegepast?

Voor de beantwoording van bovenstaande vragen wordt gebruik gemaakt van verschillende soorten informatie en bronnen. In figuur 1 wordt een overzicht gegeven hoe de vragen zijn beantwoord.

Vraag	Methode
1. Welke verschillende aanpakken van straatroof worden er toegepast in het buitenland?	Om deze vraag te beantwoorden wordt er een algemene literatuurstudie verricht naar verschillende soorten aanpakken die in het buitenland worden gebruikt. Uit de literatuurstudie blijkt dat er veel aanpakken zijn die gericht zijn op het aanpakken van straatroof. Er is vervolgens een analyse gemaakt van vier van deze aanpakken: Surveillance, gebruik van hot spots, publiciteit en verbetering van straatverlichting. Deze aanpakken zijn tevens in verschillende succesvolle initiatieven in Engeland en Canada gebruikt om straatroof tegen te gaan (Burrows & Britain, 2003). De vier aanpakken zijn gekozen, omdat deze aanpakken in verschillende succesvolle initiatieven worden gebruikt en er is meer onderzoek naar gedaan. Voor deze deelvraag zijn tevens politiedocumenten gebruikt om te kijken waar deze aanpakken worden gebruikt. Dit zijn gepubliceerde politiedocumenten.
2. Welke criminologische theorieën liggen ten grondslag aan deze aanpakken?	Aan de hand van de vier aanpakken die in deelvraag een zijn gevonden, wordt er gekeken naar de theorieën die ten grondslag liggen aan deze vier aanpakken. Twee theorieën vloeien voort uit de documentenanalyse die bij deelvraag een is gemaakt. Dit zijn de Routine activity theorie en de hot spot analyse.
3. Hoe overtuigend is het onderzoek dat de effectiviteit van deze aanpakken heeft vastgesteld?	Om antwoord te geven op deze vraag is er gezocht naar onderzoeken die kunnen verklaren of deze aanpakken effectief zijn en hoe overtuigend het onderzoek is. Voor het beantwoorden deze vraag zijn zowel politiedocumenten gebruikt als bestaande onderzoeken in het buitenland die effectiviteit van deze aanpakken kunnen verklaren. Dit wordt gedaan door een analyse en beoordeling van de verzamelde literatuur.
4. In hoeverre kunnen deze succesvolle aanpakken van straatroof in Oost-Nederland worden toegepast?	Aan de hand van de succesvolle aanpakken die in de vorige deelvragen zijn gevonden, is het handig om te kijken of deze aanpakken ook in Oost-Nederland kunnen worden toegepast. Voor dit onderzoek was er geen rapport beschikbaar die betrekking had op de straatroof problematiek in Oost-Nederland. Om toch een beeld te schetsen of deze aanpak ook in Oost-Nederland kan worden toegepast, wordt er gebruik van een nationaal politie document 'Straatroof in Nederland 2010- 2011' (Mesu, 2012). Het landelijk beeld van straatroof in Nederland over 2011 is gebaseerd op cijfers uit GIDS (peildatum juni 2012). Hierin is de misdrijfcategorie straatroof geselecteerd. Deze cijfers zijn vergeleken met 2010. De analyse van verdachten van straatroof komt uit de informatie die is geanalyseerd van alle personen die in 2010 en 2011 verdacht werden van het plegen van straatroof (Mesu, 2012). Er wordt gekeken of de effectief gebleken aanpakken die in deelvraag 2 zijn genoemd toepasbaar zijn in Oost-Nederland.

Figuur 1: Deelvragen en methode

Voor dit onderzoek is vooral gebruik gemaakt van onderzoeken uit Engeland en Canada. In de beginfase van het onderzoek is er een analyse gemaakt via Google Scholar op 'effectieve aanpakken straatroof' (gericht op het buitenland). Uit deze analyse blijkt dat Engeland en Canada investeren in vernieuwende aanpakken en projecten van straatroof. In deze landen bestaan meerdere voorbeelden van een bewezen effectieve - of op zijn minst veelbelovende – aanpakken (Burrows & Britain, 2003). Deze onderzoeken worden ook vaak geciteerd door publicaties in andere landen.

Tevens zijn in deze landen meer onderzoeken bekend. Dit is de reden waarom er in dit onderzoek vooral is gekeken naar Engeland en Canada. Vervolgens is via deze landen gezocht naar aanpakken, politiedocumenten en onderzoeken.

1.2.3. Beperkingen

Een beperking van dit onderzoek is dat de bronnen vooral betrekking hebben op Engeland en Canada. Er is meer onderzoek bekend in deze twee landen naar het aanpakken van straatroof. Er zijn wellicht ook landen in de buurt die misschien ook goede aanpakken hebben die wellicht beter bij Nederland passen. Door de beperking van tijd is mij gevraagd om mij vooral te richten op één of twee grotere landen die wellicht iets meer te bieden hebben. Een andere beperking van dit onderzoek heeft te maken met veroudering van onderzoeken. Sommige onderzoeken in hoofdstuk drie zijn een paar jaar oud. Het is moeilijk om een up to date document van de politie te vinden die een beter beeld kan geven over de situatie. Tenslotte is door beperking van tijd de focus gelegd op vier aanpakken. Er zijn nog veel meer technische aanpakken (IT en intelligence systemen, apps, video-aanpakken) (Burrows & Britain, 2003). Er zijn veel documenten die een beschrijving geven van deze technische aanpakken, maar er is nog weinig onderzoek naar wat echt effectiviteit is van deze aanpakken. Wellicht zou dit in een ander onderzoek kunnen worden onderzocht. De reden dat de vier gekozen aanpakken (straatverlichting, surveillance, identificeren van hot spots en publiciteit) worden gebruikt is, omdat hier meer onderzoek naar is gedaan.

1.2.4. Relevantie

De politie in Oost- Nederland gebruikt bij de aanpak van straatroof al jaren het standard recherche onderzoek. De politie zoekt een andere manier op straatroof aan te pakken. Aangezien straatcriminaliteit een misdaad is, moet hier wel veel aandacht aan besteed worden. Buiten de grenzen worden er meer onderzoeken uitgevoerd en nieuwe technieken worden uitgetest. Het is voor de Politie Oost- Nederland belangrijk om te kijken of wij hier in Nederland iets van de ervaringen in het buitenland kunnen leren. Het aanpakken van de high impact crimes is in Nederland in volle gang.

2. Verschillende aanpakken straatroof in het buitenland

De eerste onderzoeksvraag luidt: Welke verschillende aanpakken van straatroof worden er toegepast in het buitenland? In het buitenland zijn er veel verschillende aanpakken tegen criminaliteit. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op vier van deze aanpakken die tevens in het SCI zijn toegepast als manieren van aanpak in Engeland. De volgende vier aanpakken komen in dit hoofdstuk aan de orde: Identificeren van hot spots, surveillance, publiciteit en straatverlichting verbeteren. In hoofdstuk vier zal worden ingegaan op de effectiviteit van deze aanpakken.

Hot spot targeting: Identificeren van hot spots	Slachtoffer targeting: Publiciteit (poster/folders/campagnes)
Detectie: Surveillance	Controle: Straatverlichting

Figuur 2: Verschillende soorten aanpakken opgedeeld per element (Burrows & Britain, 2003)

In figuur 2 zijn verschillende aanpakken weergegeven die kunnen helpen bij het aanpakken van (straat)criminaliteit. Deze aanpakken zijn opgedeeld per element (vanuit slachtoffer, dader, locatie, toezicht etc.). Anti-straatroof projecten zoals het SCI focussen zich zelden op alleen één aanpak. Meestal gaat het om verschillende aanpakken die samen worden genomen of elkaar aanvullen. Aangezien niet alle aanpakken in dit onderzoek kunnen worden behandeld, worden hieronder de belangrijkste aanpakken weergegeven die in Engeland en Canada (tevens USA) vaker in de literatuur worden gebruikt en nog niet vrij nieuw zijn. In figuur 3 zijn de belangrijkste tactische aanpakken genoemd, die in Engeland en Canada zijn toegepast door de politie en preventie initiatieven (Burrows & Britain, 2003). Er zijn meerdere soorten (vernieuwende) technische aanpakken zoals video systemen en intelligence systemen om straatroof aan te pakken, maar daar is minder onderzoek naar gedaan of deze aanpakken zijn vrij nieuw. De reden dat de vier aanpakken van figuur 2 zijn gebruikt is, omdat hier meer onderzoek naar is gedaan.

	Door de politie	Door samenwerking
Identificeren van hot spots (locaties en tijden waar straatroof plaatsvindt)	X	
Verbeteren van surveillance		X
Goed zicht in en rond hot spots (High visibility)	X	
Criminaliteit preventie adviezen		X

Figuur 3: Samenvatting tactische aanpakken straatcriminaliteit (Burrows & Britain, 2003)

In figuur 3 is te zien dat sommige aanpakken niet alleen uitgevoerd worden door de politie, maar ook met behulp van partnerschap met andere instanties. Dit kunnen lokale overheden zijn, scholen en winkels. Twee van deze aanpakken kunnen worden gedaan door de politie zelf en twee met behulp van partnerschap. Deze vier aanpakken richten zich op verschillende elementen zoals in figuur 2 is weergegeven (detectie, controle, slachtoffer en locatie element). Om niet de focus te leggen op één element (zoals aanpakken gericht op het *slachtoffer*), zijn er verschillende aanpakken onderzocht die tevens andere elementen kunnen dekken. Tevens kunnen deze vier aanpakken elkaar aanvullen. Dit zal later in dit hoofdstuk worden besproken.

2.1 Identificeren van hot spots

Criminaliteit bevindt zich niet op één plaats, maar verspreidt zich over meerder plekken in een stad of land. Gebieden waar criminaliteit zich concentreert worden hot spots genoemd (Braga, 2007). Om inzicht te krijgen in een omgeving waar overvallen plaatsvinden, is het van belang om de omgeving goed te verkennen. Een goede manier om dit te doen is met een hot spot analyse. De theorie hierachter wordt in hoofdstuk drie beschreven.

Het identificeren en analyseren van hot spots is een aanpak die tevens in figuur 3 is weergegeven. Het identificeren van hot spots heeft vooral te maken met het aanpakken van misdaad vanuit een locatie perspectief. Door een hot spot analyse te maken worden risico gebieden in kaart gebracht. In de inleiding van dit onderzoek en in stap 1 van het SCI (Bijlage I) is beschreven dat het van belang is om op gedetailleerd niveau een probleem aan te pakken. Een locatiescan in de regio is hierbij een eerste goede stap. Het identificeren van hot spots wordt bij deze locatie scan gebruikt om plaatsen en routines te identificeren. Het is van belang om te kijken naar bepaalde routines in deze gebieden. Zijn er duidelijke hot spots te zien en op welke plaatsen komt dit in een stad vaker voor. Het ontwikkelen van een gedetailleerd inzicht in de lokale problemen is de kern van een effectieve strategie ontwikkeling. Goede en relevante informatie moet regelmatig worden verzameld over de precieze aard van het probleem. Er moet een analyse worden gemaakt over (Tilley, 2004) (Burrows & Britain, 2003):

- Welke delicten plaatsvinden en hoe vaak,
- Waar de misdaden worden voorkomen,
- Wanneer ze plaatsvinden,
- De kenmerken van zowel slachtoffers en daders
- Hoe de gestolen goederen worden afgevoerd.

Deze punten kunnen relevante informatie opleveren over tijden, plaatsen en daders. Vinden straatroven vooral plaats rond de vakanties of speciale evenementen. Het is dus van belang om te kijken naar specifieke tijden en plaatsen. Hebben de locaties een samenhang met specifieke routes of andere sociale karakteristieken, welke tijdstippen (overdag, avond), dagen en tijd van het jaar. Aan de hand van de gevonden hot spots kunnen tevens andere aanpakken worden ingezet. Als deze hot spots zijn geïdentificeerd, kunnen bijvoorbeeld andere aanpakken worden toegepast. Op deze hot spots kan extra verlichting worden ingezet of bijvoorbeeld extra surveillance. Het identificeren van hot spots is een aanpak, omdat het een manier geeft hoe men het straatroof probleem kan aanpakken. De manier van deze aanpak om dat te doen, is door specifieke plaatsen en tijden in kaart te brengen. Hierdoor worden de belangrijke plaatsen in kaart gebracht en kan het straatroof probleem op deze plaatsen worden aangepakt. Het identificeren van hot spots is een aanpak van een andere orde, omdat het een algemene aanpak is die tevens kan dienen als een aanpak die vooraf kan gaan aan andere aanpakken. Als deze hot spots bekend zijn, kan extra straatverlichting, surveillance of publiciteit worden ingezet. Dit hoeft niet het geval te zijn, want de andere drie aanpakken kunnen ook los van de hot spots worden ingezet.

2.2. Surveillance

Surveillance is een aanpak die zich richt op de dader en locatie. Implementeren van surveillance is een aanpak die wordt gebruikt om daders af te schrikken. Dit kunnen agenten of mensen van de openbare orde (met en zonder uniform) zijn. De politie in Engeland heeft deze aanpak gebruikt om het centrum veiliger te maken (Monk, 2010). Een voorbeeld is het Hull's Anti-Robbery Patrols plan in Engeland (Jones, 2004). Hierbij werden 12 extra zichtbare agenten ingezet op bepaalde tijdstippen van hoog-overval (vrijdag en zaterdag in dit geval). Het doel hiervan is om potentiële daders af te schrikken. Vergeleken met het jaar ervoor daalde straatroof met 16 procent. Surveillance in uniform zorgde voor een daling van het aantal overvallen.

In sommige gevallen kunnen ook zichtbare en niet zichtbare surveillance in combinatie worden gebruikt. De politie in Engeland combineert deze strategieën om overval tegen te gaan. Deze strategie heeft de pakkans in Engeland verhoogd van 30% naar 40% in één jaar (Monk, 2010).

Begin jaren negentig is er al onderzoek gedaan naar het inzetten van extra surveillance. Verbeteringen in de communicatie-technologie, zoals specifieke telefoons en 'two-way' radio's hebben gezorgd voor snellere reacties vergeleken met jaren geleden (Kelling & Coles, 1996) (Piza & O'Hara, 2012). Bepaalde studies suggereren dat gerichte politie interventies zoals het inzetten van agenten en proactieve arrestaties, aanzienlijke winsten kan produceren op het gebied van criminaliteitspreventie op hot spots (Eck, 1997, 2002, Braga, 2002; Weisburd & Eck, 2004) (Braga & Anthony, 2008).

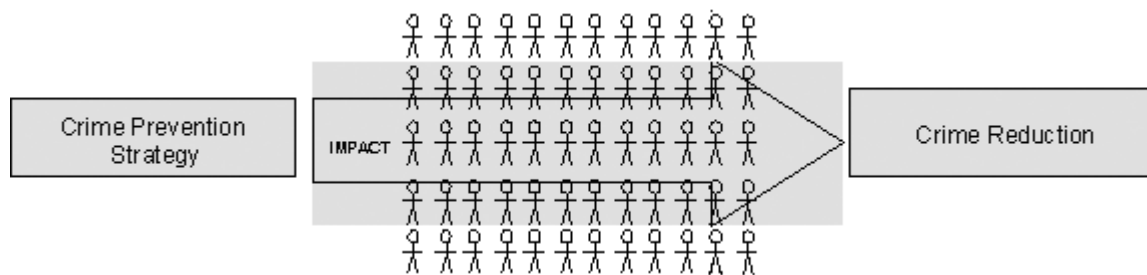
Het doel van deze aanpak is het vermeerderen van aanwezigheid van agenten in een omgeving. De aanwezigheid van agenten geeft de bewoners (publiek) een veilig gevoel en tegelijkertijd schrikt het (potentiële) daders af. De aanwezigheid van deze agenten op deze hot spots leidt tot minder criminaliteit (Sherman & Weisburd, 1995) (Braga & Anthony, 2008). Het doel van surveillance is straatroof verminderen op specifieke locaties. Deze surveillance kan op verschillende tijden worden ingezet. Dit kan voor, tijdens of na een overval worden gedaan. Als dit na een beroving wordt gedaan, dan zouden de agenten met specifieke kenmerken van daders de locatie kunnen bezoeken.

2.3. Publiciteit (campagnes/posters)

Publiciteit is een aanpak die vanuit het slachtoffer kant wordt bekeken. Het ontwikkelen van innovatieve interventies om criminaliteit tegen te gaan, is een integraal onderdeel van het moderne politiewerk. Politie afdelingen kunnen helpen om kansen van criminaliteit te elimineren door het publiek te stimuleren om betere maatregelen te nemen (zelfbescherming) of overtreders van verhoogde waakzaamheid door de politie waarschuwen. Publiciteit (campagnes) kunnen politiediensten helpen een probleemoplossend instrument in de strijd te zetten tegen misdaad (Barthe, 2006). Publiciteit kan helpen om preventie praktijken te illustreren aan de mensen, slachtoffers te informeren en/of daders te waarschuwen, maar ook de lokale bevolking op de hoogte te stellen van een probleem in de omgeving zoals straatroof. Deze aanpak kan in verschillende vormen worden gegeven zoals posters, media, billboards, campagnes, maar ook via kranten (Johnson, 2003).

In Engeland en Canada wordt er geïnvesteerd in preventie campagnes. Op hoge-risico locaties en bijvoorbeeld bij pinautomaten werden in Engeland posters gebruikt. De politie plaatste affiches en aanplakborden om mensen bewust te maken van de veiligheid in de buurt en bij de hot spots. In Engeland werd er gebruik gemaakt van teksten die vermelden dat er agenten rondlopen in dit risicovolle gebied (zichtbaar in uniform en zonder uniform) en dat er mobiele CCTV- camera's worden ingezet op dit gebied. Dit waarschuwde slachtoffers, maar het schrikt potentiële daders ook af.

Deze manier van preventie is minder duur en heeft minder planning nodig dan de grotere campagnes (Monk, 2010).

Figuur 4: Publiciteit strategie (Barthe, 2006)

Een methode die in Londen wordt gebruikt zijn straatroof campagnes opstellen en het richten op de media. Aan de hand van de locatie scan die in stap 1 van het SCI (Bijlage I) is gegeven, kan de politie bewoners op de hoogte stellen van daders en gevaarlijke plaatsen. Hoe meer mensen van een strategie en campagne horen, resulteert in een daling van criminaliteit. Dit is in figuur 4 schematisch weergegeven.

2.4. Verbeterde straatverlichting

Verbeterde straatverlichting is een aanpak die vanuit de locatie wordt bekeken. Donkere plekken in bebouwde en onbebouwde gebieden kunnen een onveilig gevoel opwekken. Het gevoel om te worden beroofd in donkere gebieden lijkt soms groter zijn, dan in gebieden waar het is verlicht. Duisternis kan ook een gunstig klimaat zijn voor straatcriminaliteit zoals straatroof. In Engeland zijn er een aantal onderzoeken geweest over straatverlichting als middel ter bestrijding van straatcriminaliteit (Farrington, 2007).

Verklaringen van de manier waarop verbeterde straatverlichting zou kunnen helpen in het verminderen van straatcriminaliteit, kan worden opgedeeld in twee belangrijke invalshoeken (Welsh & Farrington, 2008):

1. Het kan een situationele preventie maatregel zijn, die gericht is op het verminderen van kansen van criminaliteit en het risico voor daders verhogen in de fysieke omgeving.
2. Als een methode voor het versterken van informele sociale controle en maatschappelijke samenhang door meer effectiever gebruik van de weg. Tevens kan het gezien worden als een investering in de wijk omstandigheden.

De effecten van verbeterde straatverlichting kunnen variëren in verschillende omstandigheden. Het kan variëren door de kenmerken van het gebied en/of de bewoners of door de indeling van een gebied. Verlichting kan bijvoorbeeld het vertrouwen in een gemeenschap verhogen in een wat kleiner stabiel gebied, maar misschien niet in gebieden met een heterogene bevolkingssamenstelling en veel residentiële mobiliteit (Welsh & Farrington, 2008). Straatverlichting kan aan de andere kant interageren met andere technieken zoals camera's of beveiliging door surveillance. Op deze manier kunnen daders meer zichtbaar zijn en wellicht sneller opgepakt worden.

Conclusie:

Om het overzichtelijk te maken is in figuur 5 een schema te zien van de hierboven genoemde aanpakken en de kenmerken hiervan.

Aanpak	Kenmerken
Identificeren van hot spots	- Identificeren van plaatsen waar veel straatroof plaatsvindt - Routines - Inzicht in tijden en plaatsen - Kan een aanpak zijn die andere aanpakken kan complementeren
Surveillance	- Kan worden gedaan op hot spots - (Potentiele) daders afschrikken - Veilig gevoel publiek - Straatroof verminderen op specifieke locaties - Toezicht voor, tijdens of na een overval
Publiciteit	- Kan worden gedaan op hot spots - Kan daders afschrikken - Het informeren van slachtoffers kan ze een veiliger gevoel geven. - Biedt relevante informatie voor (potentiele) daders en slachtoffers. - Omgeving informeren van een specifiek probleem of aanpak. - Daders en slachtoffers waarschuwen via verschillende kanalen.
Verbeterde straatverlichting	- Kan worden gedaan op hot spots - Kan daders afschrikken - Veilig gevoel - Situationele preventie maatregel - Versterken van informele sociale controle en maatschappelijke samenhang

Figuur 5: Overzicht aanpakken en kenmerken

In figuur 5 zijn verschillende aanpakken weergegeven die worden toegepast in het buitenland. In het buitenland zijn er meerdere aanpakken gebruikt die kunnen helpen bij criminaliteitspreventie. Het inzetten van nieuwe intelligence systemen en video's, zijn aanpakken die worden gebruikt, maar nog niet veel onderzoek naar is gedaan (Burrows & Britain 2003). De vier aanpakken die in dit hoofdstuk zijn beschreven (figuur 5), zijn aanpakken waar meer onderzoek naar is gedaan en vaker worden gebruikt door de politie in Engeland en Canada en in projecten zoals het SCI. Het gaat hier om het identificeren van hot spots, surveillance, publiciteit en het verbeteren van straatverlichting. In figuur 5 zijn voor alle aanpakken de kenmerken weergegeven.

Hierin is te zien dat de aanpakken elkaar ook kunnen aanvullen. In de figuur is te zien dat het identificeren van hot spots een aanpak is van een andere orde. Dit is een aanpak die kan worden ingezet om specifieke plaatsen op te sporen. Het is een aanpak die een aanvulling kan zijn op de andere drie aanpakken. Het identificeren van hot spots kan in alle drie de andere gevallen van toegevoegde waarde zijn. De drie andere aanpakken kunnen met behulp van deze hot spots worden ingezet.

3. Theoretisch kader

In het vorige hoofdstuk werd geïnventariseerd op welke manieren in Engeland en Canada straatroof wordt bestreden en werden vier aanpakken meer in details beschreven. In dit hoofdstuk wordt de tweede deelvraag beantwoord: welke criminologische theorieën liggen ten grondslag aan deze vier aanpakken? Dit hoofdstuk behelst het theoretische kader van dit onderzoek. In de literatuur is gezocht naar theoretische achtergronden met betrekking tot de vier aanpakken die in hoofdstuk twee zijn genoemd. Dit zijn de hot spot analyse en de routine activity theorie.

3.1. Hot spot theorie

Criminaliteit bevindt zich niet op één plaats, maar het kan zich verspreiden over meerder plekken in een stad of land. Gebieden waar criminaliteit zich concentreert worden hot spots genoemd (Braga, 2007). Andere onderzoekers noemen het hot blocks of hot streets. Een hot spot kan worden omschreven als 'een gebied dat meer dan gemiddeld aantal criminele of wanorde gebeurtenissen heeft of een gebied waar mensen gemiddeld een hoger risico hebben om slachtoffer te zijn.' (Braga, 2007)(Eck et al, 2005). De hot spot analyse beschrijft waarom criminaliteit op specifieke plaatsen plaatsvindt. Volgens de hot spot theorie bevindt criminaliteit zich niet op één plaats, maar verspreidt het zich over meerdere plekken. De oorzaken hiervan zijn, dat er in een bepaald gebied veel doelwitten kunnen zijn of geen/weinig toezicht. Als de hot spots zich vooral in centrum bevinden, dan kan dit zijn doordat er veel mensen zijn en/of weinig toezicht waarop zij gepakt kunnen worden. De theorie hierachter is dat er tussen de elementen een samenhang zit (Eck et al, 2005). Vanuit de hot spot analyse wordt verwacht dat het inzetten van preventieve maatregelen op deze hot spots kan leiden tot een vermindering van straatroof (Braga, 2007). De hot spot theorie kan volgens Eck (2005) vanuit verschillende niveaus worden bekeken. Dit kan worden gedaan vanuit de straat, gebied of wijk. Als we het vanuit de straatroof kant bekijken, kunnen we zien in welke plaatsen meer mensen worden overvallen dan andere plaatsen. De plaatsen waar dit gebeurt worden in deze analyse aangegeven met 'punten (dots)'. Deze dots kunnen straathoeken zijn, maar ook andere kleinere plekken. Het aantal punten op een plaats laat zien op welke plaatsen meerder overvallen plaatsvinden. Deze dots worden in beeld gebracht in een kaart waar de 'hete plekken' zich bevinden, dit wordt een map genoemd. De meest bekende aanpak om geografische patronen van criminaliteit te ontdekken is dan ook point mapping. Dit is een simpele digitale manier in kaart te brengen en zo de stad op een kaart in te beelden (Jefferis, 1999).

Het bestuderen van plaatsen waar straatcriminaliteit plaatsvindt, kan leiden tot een betere aanpak van straatroof. Door de focus te leggen op bepaalde plaatsen en locaties, wordt verwacht dat deze hot spot analyse leidt tot een vermindering van straatcriminaliteit. Een hot spot analyse helpt de politie met het identificeren van 'high crime' gebieden, type van criminaliteit en de beste manier op hier op te reageren (Eck et al, 2005).

Zoals hierboven in het vorige hoofdstuk is beschreven, is de hot spot analyse een belangrijk onderdeel van de genoemde aanpakken. Het is erg zinvol om locaties en tijden te bekijken en de 'hot times' en 'hot places' te identificeren. Het inzetten van bijvoorbeeld zichtbare agenten op deze plaatsen en tijden, kan met deze theorie een vermindering aanbrengen in straatcriminaliteit en daders afschrikken. Het is dus belangrijk om een gedetailleerde analyse te hebben om specifieke problemen en potentiële oplossingen op te sporen. Na de analyse kan worden gekeken welke oplossing mogelijk de beste kan zijn op deze plaatsen. Dit kan toezicht en overzicht zijn door bepaalde mensen of organisaties (management strategieën)(Eck et al, 2005). Het identificeren van hot spots valt vanzelfsprekend onder deze theorie. Tevens is het inzetten van surveillance op hot spots een aanpak die in de literatuur wordt gebruikt om de daders af te schrikken en op te pakken voor, tijdens en na een overval (Place based policing) (Braga, 2007).

3.2 Routine activiteit theorie

De routine activiteit theorie van Lawrence Cohen en Marcus Felson (Cohen & Felson, 1979) is een belangrijke theorie als het gaat om 'omgevingscriminologie'. Deze theorie geeft aan dat criminaliteit ontstaat als de volgende drie elementen op een bepaalde plaats of tijd samen komen: Er is een gemotiveerde *dader*, een aantrekkelijk *doelwit* en weinig of geen toezicht. De theorie zet een framework op waarin criminaliteit tegen kan worden gegaan door tenminste één van deze elementen af te stellen (dader, doelwit of beschikbaarheid van toezicht) (Groff, 2007).

Het bereiken van een beter begrip van de gebeurtenis van een misdaad in een spatio-temporele context, is een belangrijk onderzoeksgebied in de criminologie in de ontwikkeling van effectieve misdaad preventie strategieën (Groff, 2007). De routine activity theorie geeft een simpel en goed inzicht in de oorzaken van criminaliteit problemen. Aan de hand van de deze theorie kan er gekeken worden of straatroof kan worden aangepakt als we de drie elementen samen nemen en kijken of bijvoorbeeld de beschikbaarheid van toezicht een verandering kan brengen in het patroon. Aan de hand van deze theorie kan straatroof worden aangepakt door aandacht te richten op bijvoorbeeld een van de drie elementen. Verwacht wordt dat het afstellen van de drie elementen (dader, slachtoffer en toezicht) een beter inzicht geeft in routine activiteiten en daardoor het probleem beter kan worden opgelost. De routine activiteit theorie bevat een model genaamd de 'crime triangle' (probleem analyse triangle) die in figuur 6 is weergegeven.

Figuur 6: Crime triangle (Clarke & Eck, 2003)

In de figuur zien we in de binnenste driehoek de drie elementen slachtoffer/doelwit, dader en plaats. In de buitenste lijn is te zien dat nog drie actoren aanwezig zijn (Clarke & Eck, 2003). Dit zijn de toezichthouders. De 'manager houdt toezicht op de plaats, dit kan bijvoorbeeld de politie op straat zijn of toezicht via camera's. De 'handler' houdt toezicht op de dader. Dit kunnen de ouders zijn, maar ook bijvoorbeeld reclassering. Tenslotte houdt de 'guardian' toezicht op het slachtoffer/doelwit, dit kunnen vrienden of ouders zijn. Als deze drie elementen samenkomen en er is een afwezigheid van een van de drie toezichthouders, dan vindt er volgens de routine activity theorie een misdaad of overval plaats. De verwachting van deze theorie is dat daders doelbewust en efficiënt te werk gaan. In stappen nemen zij nemen zij beslissingen en acties om een overval te doen slagen.

Als een oude vrouw alleen (zonder toezichthouder) op straat loopt, dan is dit voor de dader een aantrekkelijk doelwit (Clarke & Eck, 2003).

Door de focus te leggen op de drie grote elementen van een probleem, helpt de crime triangle de zekerheid te geven dat in de analyse alle drie de elementen worden gedekt. Dit kan worden gedaan door een aanpak te gebruiken die gericht is op de dader, doelwit en/of plaats. In figuur 1 van hoofdstuk twee zijn verschillende aanpakken weergegeven die tevens zijn opgedeeld in de verschillende elementen. De politie zijn meer geneigd om te denken in problemen in termen van daders en alleen hoe zij ze op moeten pakken en identificeren (Clarke & Eck, 2003).

De crime triangle wordt gebruikt om criminaliteit te verminderen door het probleem te snappen en het identificeren van preventieve interventies. De triangle toegepast in straatcriminaliteit, vergt analytisch te kijken naar de drie componenten. Waardoor pleegt een overvaller een misdaad en hoe komen zij gemakkelijk bij het slachtoffer. Wanneer en waar is de toezichthouder afwezig en rond welke tijden, zoals agenten. Tevens vraagt de triangle te kijken naar het slachtoffer. Wie zijn het en waarom zijn juist zij geschikt als slachtoffer voor de dader (Tilley et al, 2004).

In de inleiding van dit onderzoek is verteld dat het van belang is om een probleem niet in het geheel aan te pakken, maar door aanpakken te vinden die gericht zijn op elementen zoals de dader, slachtoffer of plaats. In figuur 6 is af te leiden dat de afwezigheid van een toezichthouder, kan leiden tot een misdaad. Als er geen surveillance beschikbaar is op een locatie, dan is deze locatie voor de dader geschikt om aan te vallen. Als we de aanpakken bekijken die in hoofdstuk twee zijn weergegeven, dan zijn dit aanpakken die elk op een van deze elementen ingrijpt. Publiciteit is een aanpak vanuit het slachtoffer aspect (doelwit). Het informeren van slachtoffers en het opzetten van bijvoorbeeld campagnes/posters, wordt in dit geval gedaan door de 'Guardian' in figuur 6. Deze houdt toezicht op het slachtoffer en informeert over bepaalde problemen in de buurt. Surveillance is ingezet om daders op te pakken en af te schrikken. Het inzetten van agenten is in dit geval de 'handler' in figuur 6. Extra verlichting wordt ingezet op plaatsen waar dit nodig is. Dit heeft te maken met de locatie. In dit geval is extra straatverlichting de 'manager' van het probleem.

Conclusie

In dit hoofdstuk is aangegeven welke criminologische theorieën ten grondslag liggen aan de vier bestudeerde aanpakken van straatroof..

De hot spot theorie verklaart dat het identificeren van hot spots effectief kan zijn. Door specifieke locaties en tijden op te sporen, is het gemakkelijker om bepaalde patronen en plaatsen in kaart te brengen.

De effectiviteit van publiciteit kan goed met de routine activity theory worden verklaard. Dit is een aanpak vanuit het slachtoffer perspectief waarbij het slachtoffer wordt gewaarschuwd. Het slachtoffer is hierbij dus een minder aantrekkelijk doelwit en wellicht wordt de dader hierdoor gedemotiveerd.

Het inzetten van surveillance is een aanpak die zowel vanuit de hot spot theorie als de routine activiteit theorie kan worden verklaard. Het inzetten van surveillance kan namelijk vanuit de dader locatie perspectief worden bekeken. Het inzetten van surveillance op hot spots kan daders af schrikken of sneller oppakken voor , tijdens of na een overval. Tevens kan surveillance worden ingezet op specifieke locaties om daders af te schrikken.

Verbeterde verlichting is een situationele preventie aanpak die gericht is op de locatie. In de routine activiteit theorie wordt verbeterde straatverlichting gezien als de 'manager' van het locatie aspect. Het inzetten van verbeterde verlichting op bepaalde plaatsen kan daders beter identificeren en slachtoffers een veiliger gevoel geven.

In figuur 7 is een schema te zien om de theorie en aanpakken in beeld te brengen.

Hot spot theorie

- **Identificeren van hot spots**
- **Surveillance**

Routine activiteit theorie

Figuur 7: Samenvatting theorie en aanpakken

4. Onderzoek effectiviteit aanpakken

In dit hoofdstuk komt de derde deelvraag aan de orde: hoe overtuigend is het onderzoek naar de effectiviteit van de vier onderzochte aanpakken van straatroof? Aan de hand van de aanpakken die in hoofdstuk twee zijn genoemd, is er voor dit hoofdstuk een documentanalyse gemaakt om de verschillende aanpakken goed in kaart te brengen. De verschillende onderzoeken zijn bij elkaar gezet en daarna is er gekeken naar wat precies de effectiviteit is van deze aanpakken en hoe overtuigend deze onderzoeken zijn. Hieronder wordt per aanpak uitgelegd hoe deze onderzoeken zijn uitgevoerd en hoe deugdelijk dat is en hoe zeker we dus kunnen zijn van de effectiviteit van de onderzochte aanpak.

Identificeren van hot spots

Veel bronnen laten zien dat een hot spot analyse een effectieve methode is om criminaliteit op specifieke plaatsen aan te pakken. Hot spots worden steeds vaker gebruikt om verschillende problemen en concentraties aan te pakken. Aan de hand van deze hot spots kunnen maatregelen worden genomen zoals in hoofdstuk 2 is beschreven. Een politie foundation rapport in Engeland geeft weer dat in 7 van de 10 departementen crime mapping wordt gebruikt om hot spots aan te geven (Weisburd et al. 2003).

Een groeiende hoeveelheid van onderzoeksbewijs suggereert dat gerichte politie-interventies op deze hot spots, zoals gestuurde patrouilles, probleemgerichte technieken en proactieve arrestaties, een aanzienlijk criminaliteit preventie winsten boeken op deze hot spots (Eck et al, 2005)(Braga 2002; Eck 1997, 2002; Skogan and Frydl 2004; Weisburd and Eck 2004). Critici rekenen er wel op dat zulke plaat gerichte- strategieën kunnen resulteren in 'displacement' (verplaatsing naar plaatsen die niet beschermd zijn door politie).

In het artikel van Braga (2007) is een systematisch onderzoek gevoerd naar gepubliceerde en niet-gepubliceerde empirisch bewijs over de effecten van politie interventie op hot spots. Hierin is gekeken naar 10 systematische studies en 11 databases waarbij in alle studies de unit of analysis de 'hot spots' zijn. De resultaten van deze systematische evaluatie geven steun aan de bewering dat politie gerichte inspanningen op deze hot spots effectief is in het voorkomen van criminaliteit. Zeven van de negen evaluaties gaven een opmerkelijke daling van criminaliteit weer (Braga, 2007). Zo is er in Sacramento Police department een experiment gevoerd of deze hot spot analyse wel werkt. In drie maanden (8 Feb tot 8 mei, 2011) zijn 42 hot spots gekozen op basis van de hoogste criminaliteit cijfers uit het criminaliteit rapport. Hierin is de controle groep waar de agenten worden ingezet op de hot spots van 12- tot 16 minuten. Uit het experiment resulteerde een daling van 25 procent van het aantal criminaliteit misdaden.

Als de populatie over een gebied is verspreid en dus geen concentratie op een plek of straat, dan is het beter om een andere analytische techniek te gebruiken dan maps. Een overval van een taxichauffeur kan bijvoorbeeld over de plaats verspreid zijn en kan het bijvoorbeeld liggen aan de chauffeur of beveiliging in taxi's of andere factoren die niet in een map kunnen worden weergegeven. Een nadeel van computer spot mapping is dat bij een grote hoeveelheid criminaliteit, de dots moeilijk te interpreteren zijn. De dots zetten zich dan in een grotere wolk bij elkaar (Eck et al, 2000). De andere drie aanpakken (surveillance, publiciteit en surveillance kunnen op deze hot spots worden gebruikt.

Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de effectiviteit van hot spots. Onderzoek laat zien dat er effectieve kanten zitten aan deze aanpak (Braga, 2001, 2005). De bovengenoemde onderzoeken geven een daling weer van het straatroof patroon en laten zien dat dit een overtuigende aanpak kan zijn. Hieruit blijkt dat een hot spot analyse niet alleen een belangrijke theorie is, maar dat het ook als aanpak wordt gebruikt in overheidsrapporten en andere onderzoeken.

Surveillance

Verskillende onderzoeken laten zien dat het inzetten van surveillance op hot spots een significant verschil kan maken betreft het verminderen van straatcriminaliteit (Eck, 1997, 2002)(Braga, 2002) Weisburd & Eck, 2004)

In het succesvolle initiatief van Engeland (SCI) werd het inzetten van surveillance gezien als een kern component om straatroof tegen te gaan (Jones & Tilley 2004). Alhoewel er niet veel empirische onderzoeken zijn die duidelijk aangeven dat het inzetten van agenten een daling weergeeft, zijn er toch verschillen in onderzoeken. Er zijn gebieden waar het wel effectief is en gebieden waar het niet echt als effectief wordt gezien (Jones & Tilley 2004). In gebieden waar veel mensen zijn zoals het centrum blijkt het inzetten van surveillance effectief te zijn (Jones & Tilley, 2004).

Tussen april 2000 en maart 2001 is er in Groot-Brittannië een initiatief genomen door de Humberside Police Force om (persoonlijke) straatroof tegen te gaan. Het doel was om het aantal incidenten te verminderen. Het ging hier vooral om het inzetten van patrouilles in hutspot gebieden. Hierbij werden zogenoemde twee typen 'high visibility patrols' ingezet in 7 CAT gebieden. In het Humberside gebied (258.000 inwoners) werden op vrijdag en zaterdag van 8 p.m. tot 4 a.m. personen van openbare orde (Community Action Team) te voet ingezet in gebied 1 (centrum van Hull city).

Het andere type ging om een algemene patrouille die dagelijks werd ingezet van 8.00 a.m. tot 10.00 p.m. Deze werden over de hele stad ingezet (division 4). Uit de resultaten bleek dat dit initiatief effectief was en het heeft gezorgd voor een daling van straatroof. In 2001 was er een daling van 16 procent in dit gebied met betrekking tot persoonlijke overval door het gebruik maken van deze zichtbare patrouilles. Naast de gewone uren van de agenten, werden er in totaal 23,595 uren ingezet. Hiervan waren 11,170 uren op de vrijdag en zaterdag. Deze teams werden vooral ingezet op gebieden waar veel straatroof voorkwam. (Jones & Tilley 2004). In figuur 8 is te zien dat vooral in het centrum een daling is te zien in persoonlijke roof.

Table 4 CAT area comparisons of year-on-year changes in recorded personal robbery

CAT area	2000/01 year-on-year comparison with 1999/00	Hours of HVP
1 (inc. city centre)	-32	10,537
2	0	1,699
3	+4	2,026
4	+7	1,587
5	-8	1,583
6	+11	3,478
7	-1	2,561

Figuur 8 :Vergelijking surveillance- Uk Government Report (Jones & Tilley 2004)

Het inzetten van surveillance in het centrum blijkt uit de studies effectief te zijn. Onderzoeken geven aan dat het inzetten van surveillance in het centrum een duidelijk verschil geeft in het aantal overvallen (Eck, 1997, 2002). De resultaten van de vijf studies geven een wenselijk effect weer over het inzetten van surveillance in het centrum. Er minder overtuigend onderzoek naar het inzetten van surveillance in de minder drukke gebieden.

Verbetering straatverlichting

In Engeland is er weinig onderzoek gedaan over straatverlichting tot eind jaren tachtig (Fleming, 1986). Er zijn een aantal onderzoeken gedaan naar de effectiviteit van straatverlichting met betrekking tot het verminderen van straatcriminaliteit en overvallen. Onderzoek naar straatverlichting heeft een tijd stil gestaan. Professor David. P. Farrington (2007) heeft een analyse gemaakt van onderzoeken die zijn gedaan in de afgelopen jaren over deze aanpak. Het resultaat van deze review laat zien dat verbetering van straatverlichting voor een significante daling van criminaliteit zorgt. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende strategieën (Farrington, Welsh, & Britain, 2002):

1. Bibliografie databases
2. Literatuur reviews over de effectiviteit van straatverlichting om criminaliteit tegen te gaan.
3. Straatverlichting studies
4. Contact met onderzoekers op dit gebied

In deze review worden vier criteria meegenomen:

1. Verbeterde straatverlichting is de focus van de interventie. Overige studies werden weggelaten. Dit is gedaan om te kijken of straatverlichting verandering brengt in de resultaten.
2. Er was een gemeten uitkomst van criminaliteit. Het ging hier vooral om het stelen van eigendommen.
3. De evaluatie is van hoog methodologische kwaliteit. Pre- en post tests en controle gebieden.
4. Het totale aantal van criminaliteit in elk gebied voor de interventie is tenminste 20.

In dit onderzoek zijn alleen studies meegenomen die de effecten van verbeterde straatverlichting onderzoeken en dit de hoofd interventie was van het onderzoek. Tevens is er gekeken naar gebieden die een controle gebied hebben om verschillen te analyseren. Er zijn 13 studies opgenomen in deze review. De “relative effect size” (RES) geeft in dit onderzoek weer wat het effect is. Verder is er gebruikt gemaakt van officiële bestaande data. In alle studies was de unit of analysis ‘het gebied’. In figuur 9 zijn de databases weergegeven die voor dit onderzoek zijn gebruikt.

- Criminal Justice Abstracts
- National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) Abstracts
- Sociological Abstracts
- Educational Resources Information Clearinghouse (ERIC)
- Government Publications Office Monthly Catalogue (GPO Monthly)
- Psychology Information (PsychInfo)
- Dissertation Abstracts
- Social, Psychological, Educational, and Criminological Trials Register (C2-SPECTR)
- Google Scholar
- Medline

Figuur 9: Databases review 13 studies (Farrington, Welsh, & Britain, 2002)

Er zijn 13 studies meegenomen, waarvan vijf in Engeland en de rest in de USA. Het resultaat van dit onderzoek laat zien dat een verbetering van straatverlichting wel een verschil maakt en het in Engeland effectiever is dan in de USA. Aanbevelingen van deze review laten zien dat deze aanpak vaker moet worden gebruikt (Farrington, Welsh, & Britain, 2002).

De 5 Britse studies zijn genomen in verschillende settings (parkeergarages, markt en in de buurt). De controle gebieden liggen in deze onderzoeken dichtbij de experimentele gebieden, om te zien of deze aanpak daadwerkelijk werkt. In Bristol, Birmingham, Dudley en Stoke on Trent bleek straatverlichting effectief te zijn in het verminderen van straatroof. In figuur 10 is opsomming van de studies in Engeland te zien en het resultaat hiervan. Uit deze onderzoeken is gebleken dat het verbeteren van straatverlichting een effectieve manier kan zijn om criminaliteit tegen te gaan (Farrington, Welsh, & Britain, 2002).

Author, Publication Date, Location	Context of Intervention and Increase in Lighting	Other Interventions	Outcome Measure	Follow-up Period	Results and Diffusion/ Displacement
Poyner (1991), Dover	Parking garage (in town center); n.a.	Fencing, office constructed	Crime (total and theft of and from vehicles)	24 months	Desirable effect (for theft of vehicles); no displacement
Shattoe (1994), Bristol	Residential neighborhood; 2x	None	Crime (total)	12 months	Desirable effect; not measured
Poyner and Webb (1997), Birmingham	City center market; n.a.	None	Thefts	12 months (6 months in each of 2 years)	Desirable effect; no displacement and some diffusion
Painter and Farrington (1997), Dudley	Local authority housing estate; 2x	None	Crime (total and types of offenses)	12 months	Desirable effect; no displacement
Painter and Farrington (1999), Stoke-on-Trent	Local authority housing estate; 5x	None	Crime (total and types of offenses)	12 months	Desirable effect; diffusion, no displacement

Figuur 10: Overzicht studies Engeland straatverlichting (Farrington, Welsh, & Britain, 2002).

Publiciteit campagnes/posters

Hoewel er veel aandacht is voor preventieve publiciteit campagnes binnen en buiten Engeland, is er echter nog geen echt empirisch bewijs dat dit leidt tot een daling van criminaliteit. De literatuur achter publiciteit campagnes om criminaliteit tegen te gaan, geven verschillende mate van support weer. Er is veel literatuur over de vraag hoe men een preventie campagne moet opstellen en wat de eisen zijn, maar er is nog weinig onderzoek gedaan naar de effectiviteit van deze campagnes met betrekking tot straatcriminaliteit (Johnson, 2003).

Het evalueren van preventie publiciteit campagnes kan moeilijk zijn, aangezien zij niet voortvloeien uit een gerandomiseerd experimenteel model (Farrington, 1997). Men zou wel kunnen kijken naar criminaliteit data voor en na het invoeren van de campagne, alleen zou deze wel bedreigingen van de interne validiteit met zich mee kunnen brengen (Farrington, 1997).

In 2003 is er een onderzoek gedaan naar preventie campagnes met betrekking tot inbraak. Er is een evaluatie gedaan over 21 inbraak projecten in Noord-Engeland. Deze werden gefinancierd door de Reducing Burglary Initiative (RBI) van de Home office (Johnson, 2003).

In dit onderzoek is gekeken naar type publiciteit, wanneer ze worden gebruikt en hoe vaak en er is een statistische analyse gemaakt over de rol van publiciteit in inbraak vermindering. Er is eerst een analyse gemaakt tussen te verschillende schema's die gebruikt werden in deze projecten. Vervolgens is er data gebruikt (time-series analyse) om te kijken of er veranderingen plaats vonden in inbraken. In het onderzoek zijn verschillende veel variabelen meegenomen zoals sociale en economische karakteristieken, aanwezigheid van andere initiatieven in het gebied en andere proces variabelen zoals agentschap betrokkenheid en type management van de organisatie. De variabelen die wel significant waren, zijn agentschap betrokkenheid en participatie van gemeenschap.

Bepaalde elementen laten zien dat meer betrokkenheid van de omgeving wel positief is voor campagnes, maar andere elementen ook weer niet. Hoewel zulke campagnes meer aandacht krijgen en er meer artikelen over worden geschreven, is het onderzoek naar deze publiciteit campagnes met betrekking tot straatcriminaliteit niet overtuigend. Toch worden bepaalde elementen van campagnes gebruikt, zoals posters en reclames om mensen te waarschuwen (Johnson, 2003).

Conclusie

Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de effectiviteit van hot spots. Onderzoek laat zien dat er effectieve kanten zitten aan deze aanpak (Braga, 2001, 2005). De bovengenoemde onderzoeken geven een daling weer van het straatroof patroon en laten zien dat dit een overtuigende aanpak kan zijn. Hieruit blijkt dat een hot spot analyse niet alleen een belangrijke theorie is, maar dat het ook als aanpak wordt gebruikt in overheidsrapporten en andere onderzoeken. Verschillende onderzoeken laten zien dat het inzetten van surveillance op hot spots en in het centrum een significant verschil kan maken betreft het verminderen van straatcriminaliteit (Eck, 1997, 2002)(Braga, 2002) (Weisburd & Eck, 2004)

Het inzetten van surveillance is een aanpak waar niet veel empirische onderzoeken naar zijn gedaan, die aangeven dat het inzetten van agenten werkelijk zorgt voor een daling van staatroof. Er zijn echter wel verschillen te zien. Er zijn gebieden waar het wel effectief is en gebieden waar het niet echt als effectief wordt gezien (Jones & Tilley 2004) . Het inzetten van surveillance in gebieden zoals het centrum blijkt wel effectief te zijn, dan het inzetten van surveillance in wat minder bevolkte gebieden. Het resultaat van de review over straatverlichting laat zien dat een verbetering van straatverlichting wel een verschil maakt en het in Engeland effectiever is dan in de USA. Er is echter weinig vernieuwend onderzoek gedaan in de laatste jaren naar de impact van straatverlichting. De onderzoeken geven wel weer dat het een wenselijk effect heeft gehad op het aanpakken van straatcriminaliteit.

Het opstellen van preventieve publiciteit campagnes is een gebied die qua empirisch onderzoek nog niet ver ontwikkeld is. Wel wordt dit in het steeds vaker gebruikt, zoals reclames van daders en posters bij pinautomaten. Of het daadwerkelijk een effectieve aanpak is en het zorgt voor een daling in de straatcriminaliteit, is wat betreft onderzoek nog schaars. Wel schrikken zulke pamfletten en aandacht daders af en worden bepaalde locaties en slachtoffers beter op hun hoede gesteld. Deze aanpak zou eventueel kunnen worden toegepast als afschrik maatregel, maar er nog niet echt een duidelijk beeld over of dit echt werkt.

We zouden hieruit kunnen stellen dat het onderzoek naar het identificeren van hot spots het meest overtuigend en effectief is. Onderzoek naar publiciteit het minst overtuigend is. Het inzetten van surveillance in het centrum blijkt effectief te zijn in vergelijking met het inzetten in minder drukke gebieden. Onderzoek naar straatverlichting in de review van figuur 10, geeft weer dat het een gunstig effect geeft om bepaalde plaatsen zoals pinautomaten.

5. Toepasbaarheid in Oost-Nederland

In dit hoofdstuk komt deelvraag 4 aan de orde: In hoeverre kunnen deze succesvolle aanpakken van straatroof in Oost-Nederland worden toegepast? Voor dit onderzoek was er geen rapport beschikbaar die betrekking had op de straatroof problematiek in Oost-Nederland. Wel is er een nationaal politie document 'Straatroof in Nederland 2010- 2011' (Mesu, 2012). In dit hoofdstuk wordt de straatroofproblematiek in Oost-Nederland kort beschreven en vervolgens wordt er gekeken of vier aanpakken van hoofdstuk twee geschikt zijn voor Oost-Nederland.

5.1 Straatroofproblematiek in Oost-Nederland

Uit de eerste vijf maanden van 2013 is gebleken dat het aantal straatroven in Nederland met 20 % is afgenomen ten opzichte van dezelfde maanden in 2012. De pakkans is met ruim 42% verhoogd ten opzicht van vorig jaar (Rijksoverheid, 2013). Er is een nationaal rapport gericht op overvallen en straatroof in Nederland. In figuur 11 is een verdeling hiervan te zien,

	2010*	2011	aantal 2011	per 100.000 inwoners
Amsterdam	25%	24%	2147	224
Rotterdam	19%	19%	1691	97
Den Haag	16%	15%	1302	73
Midden-Nederland	10%	11%	938	50
Oost-Nederland	7%	6%	539	17
Noord-Holland	5%	6%	508	34
Oost-Brabant	5%	6%	498	36
Limburg	4%	5%	417	37
Zeeland-West-Brabant	5%	5%	399	27
Noord-Nederland	4%	3%	301	18
Landelijke eenheid	0%	0%	36	n.v.t.

* De gegevens van Noord- en Oost-Gelderland over 2010 ontbreken, er is uitgegaan van een vergelijkbaar aantal als in 2011.

Figuur 11: Verdeling straatroven naar eenheid en per 100.000 inwoners per eenheid (Mesu, 2012)

In figuur 7 is te zien dat de straatroofproblematiek in Oost-Nederland wel minder is vergeleken met bijvoorbeeld het westen. Oost-Nederland stond hier op de vijfde plaats met een aantal van 539 per eenheid. Het aandeel straatroven in Oost-Nederland ligt in 2011 op 6 procent. Uit het nationaal rapport is te zien dat in Oost- Nederland (2011) vooral op de donderdag, vrijdag en zaterdag avond en nacht het percentage hoger ligt dan overdag. Hieruit blijkt dat straatroof vooral in de avonden heeft plaatsgevonden. Het aandeel dat 's nachts plaatsvindt is 31%. Dit ligt wel wat hoger dan in de rest van Nederland. Uit het rapport is gebleken dat het aandeel minderjarige verdachten onder het landelijk gemiddelde ligt, maar in vergelijking met 2010 is dit wel gestegen. Verder valt op dat 43 procent van de verdachten van een Nederlandse herkomst is. Dit is in vergelijking met de rest van Nederland veel hoger dan het landelijk gemiddelde (Mesu, 2012). In figuur 12 is een schematisch overzicht te zien van de karakteristieken van straatroof in Oost-Nederland.

Oost-Nederland	2010	2011	2011NL
Straatroven			
Aantal straatroven	558	539	8776
% van totaal Nederland	7%	6%	100%
% poging	13%	15%	12%
% aangifte	84%	87%	91%
% opgehelderd	31%	26%	23%
Tijdstip			
% do-vr-za avond en nacht (18:00-06:00)	43%	43%	37%
% ochtend	8%	7%	8%
% middag	19%	23%	27%
% avond	42%	40%	39%
% nacht	31%	31%	26%
Verdachten			
Aantal aangehouden verdachten	81	72	1163
% man	91%	100%	95%
% leeftijdscategorie			
tot en met 17 jaar	26%	31%	38%
18 tot en met 24 jaar	53%	40%	42%
% herkomst			
Nederland	40%	43%	22%
Marokko	7%	13%	18%
Voormalig Nederlandse Antillen	5%	7%	10%
Suriname	3%	4%	18%
Turkije	14%	11%	8%
Overig	32%	22%	24%
% veelplegercategorie			
Beginner	24%	21%	25%
Meerpleger	58%	56%	52%
Veelpleger	19%	24%	23%

Figuur 12: Verdeling straatroof Oost-Nederland (Mesu, 2012)

5.2 Toepasbaarheid aanpakken in Oost-Nederland

Aangezien er nog geen duidelijke analyse is gemaakt van het straatroof patroon in Oost-Nederland, kan er in dit onderzoek nog geen schets worden gemaakt.

Het onderzoek naar straatroof over het 2012 dat nu wordt uitgevoerd door een andere student, zou een goede eerste stap zijn in het analyseren van patronen. Dit is tevens de eerste stap in het Street crime initiative (Bijlage 1). Als eerst moet er een locatie scan worden gemaakt om het probleem te onderzoeken. Hiervoor is een analyse nodig van lokale data om het probleem op te lossen. Het rapport van Mesu (2012) schetst een landelijk beeld, maar gaat niet in op de details. Verder zijn er nog geen bronnen beschikbaar die een gedetailleerde analyse laten zien van het straatroof patroon in Oost-Nederland. Het is de bedoeling om dit over een periode van 12 maanden te doen en niet langer, om zo recente ontwikkelingen op te sporen en tegen te gaan.

De eerste aanpak 'identificeren van hot spots' is een manier die overal kan worden toegepast (Braga, 2007). Het kan zijn dat het er bepaalde plekken zijn die vaak het doelwit zijn. Aan de hand van de analyse kan worden gezien waar en wat voor straatproblemen er in de regio zijn. Aan de hand van de locatie scan zal blijken welke plekken in Oost-Nederland gevoelig zijn voor straatroof op welke plekken dit wordt gedaan.

Om een locatiescan te maken, zijn de volgende gegevens nodig:

- Profiel daders en slachtoffers (zoals geslacht, leeftijd, profiel, jongeren of ouderen).
- Gegevens van gestolen spullen (Wat wordt er gestolen en zijn er bepaalde routines).
- Locatie (Centrum, evenementen, bepaalde hoekjes).
- Tijden (In welke tijden vindt straatroof vooral plaats, in de avond/middag, vakanties).

In 2011 is gebleken dat straatroof vooral in de avond plaatsvindt. Is dit nog steeds het geval of ook vaker overdag. Het is van belang om dit gedetailleerd te doen op lokaal niveau. Aan de hand van deze hot spots kunnen tevens de andere aanpakken worden toegepast. Het inzetten van surveillance op deze spots (bijvoorbeeld het centrum). De tweede aanpak is geschikt om in Oost-Nederland te kunnen worden toegepast. De derde aanpak is het gebruik maken van publiciteit. Dit kan op groot- en kleinschalig niveau gedaan worden. In Oost-Nederland is het niet geschikt om een grootschalige campagne te voeren, maar men zou wel kunnen denken aan samenwerking met andere organisaties. Als de hot spots zich vooral in het centrum bevinden, zou men kunnen denken aan samenwerking met winkeliers/ horeca door het plaatsen van posters of het gebruiken van media. Deze aanpak is echter wel het minst overtuigend van de vier aanpakken van hoofdstuk 2. Bevinden de overvallen zich vooral in de avond en nacht plaats, dan zou men eventueel kunnen denken aan verlichting op deze plekken. Dit is wel een aanpak die duurder kan uitvallen, maar wel een lange termijn maatregel is. Aangezien er niet overal extra verlichting kan worden geplaatst, zou er gekeken kunnen worden naar specifieke plaatse. Blijkt uit de analyse dat straatroof zich bijvoorbeeld vaak rond pinautomaten bevindt, dan zou men kunnen denken om hier extra verlichting te plaatsen om daders beter te kunnen identificeren.

In dit hoofdstuk is nader uitgezocht in hoeverre de vier aanpakken die effectief zijn gebleken, ook kunnen worden toegepast in Oost Nederland. In principe is de identificatie van hot spots een effectieve aanpak waar overtuigend onderzoek naar is gedaan. Het identificeren van hot spots kan worden gedaan in de grotere steden zoals Enschede, Hengelo en Almelo. In de kleinere dorpen (of platteland) zou dit minder toepasbaar zijn, omdat het wellicht moeilijker is om hier de hot spots in kaart te brengen. Tevens kan het identificeren van hot spots vooraf gaan aan de andere aanpakken. Het inzetten van surveillance in het centrum zou een goede aanpak zijn waar tevens onderzoek naar is gedaan. Bij het identificeren van hot spots kan worden gekeken of de hot spots zich in het centrum bevinden. Hier kan vervolgens surveillance worden ingezet. Dit zou in de grotere steden kunnen worden gedaan. Tenslotte zou verlichting kunnen worden toegepast op specifieke locaties om alsnog daders beter te kunnen identificeren. Dit kan worden gedaan bij pinautomaten, maar ook in het centrum .

6. Conclusie

Het doel van dit onderzoek is om een inzicht te krijgen in de verschillende soorten aanpakken die in het buitenland zijn gebruikt. De centrale hoofdvraag van dit onderzoek is In hoeverre zijn verschillende in het buitenland gehanteerde aanpakken van straatroof geschikt zijn voor toepassing door de politie-eenheid Oost-Nederland. Hieronder wordt kort weergegeven wat de antwoorden zijn op de gegeven vragen van dit onderzoek.

1. Welke verschillende aanpakken van straatroof worden er toegepast in het buitenland?

Aanpak	Kenmerken
Identificeren van hot spots	- Identificeren van plaatsen waar veel straatroof plaatsvindt - Routines - Inzicht in tijden en plaatsen - Kan een aanpak zijn die andere aanpakken kan complementeren
Surveillance	- Kan worden gedaan op hot spots - (Potentiele) daders afschrikken - Veilig gevoel publiek - Straatroof verminderen op specifieke locaties - Toezicht voor, tijdens of na een overval
Publiciteit	- Kan worden gedaan op hot spots - Kan daders afschrikken - Het informeren van slachtoffers kan ze een veiliger gevoel geven. - Biedt relevante informatie voor (potentiele) daders en slachtoffers. - Omgeving informeren van een specifiek probleem of aanpak. - Daders en slachtoffers waarschuwen via verschillende kanalen.
Verbeterde straatverlichting	- Kan worden gedaan op hot spots - Kan daders afschrikken - Veilig gevoel - Situationele preventie maatregel - Versterken van informele sociale controle en maatschappelijke samenhang

2. Welke criminologische theorieën liggen ten grondslag aan deze aanpakken?

Er zijn twee criminologische theorieën die ten grondslag liggen aan deze aanpakken. Dit zijn de hot spot theorie en de routine activiteit theorie. De hot spot theorie verklaart dat het identificeren van hot spots effectief kan zijn. Door specifieke locaties en tijden op te sporen, is het gemakkelijker om bepaalde patronen en plaatsen in kaart te brengen. De effectiviteit van publiciteit kan goed met de routine activiteit theorie worden verklaard. Dit is een aanpak vanuit het slachtoffer perspectief waarbij het slachtoffer wordt gewaarschuwd. Het slachtoffer is hierbij dus een minder aantrekkelijk doelwit en wellicht wordt de dader hierdoor gedemotiveerd. Het inzetten van surveillance is een aanpak die zowel vanuit de hot spot theorie als de routine activiteit theorie kan worden verklaard. Het inzetten van surveillance kan namelijk vanuit de dader locatie perspectief worden bekeken. Het inzetten van surveillance op hot spots kan daders af schrikken of sneller oppakken voor, tijdens of na een overval. Tevens kan surveillance worden ingezet op specifieke locaties om daders af te schrikken. Verbeterde verlichting is een situationele preventie aanpak die gericht is op de locatie. In de routine activiteit theorie wordt verbeterde straatverlichting gezien als de 'manager' van het locatie aspect. Het inzetten van verbeterde verlichting op bepaalde plaatsen kan daders beter identificeren en slachtoffers een veiliger gevoel geven.

Hot spot theorie

- Identificeren van hot spots
- Surveillance

Routine activiteit theorie

3. Hoe overtuigend is het onderzoek dat de effectiviteit van deze aanpakken heeft vastgesteld?

We zouden uit dit onderzoek kunnen stellen dat het identificeren van hot spots het meest overtuigend en effectief is. Onderzoek naar publiciteit is het minst overtuigend. Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de effectiviteit van hot spots. Onderzoek laat zien dat er effectieve kanten zitten aan deze aanpak. Uit onderzoek blijkt dat dit de meest effectieve en overtuigende aanpak is van de vier genoemde aanpakken. Het blijkt dat een hot spot analyse niet alleen een belangrijke theorie is, maar dat het ook als aanpak wordt gebruikt in overheidsrapporten en andere onderzoeken. Verschillende onderzoeken laten zien dat het inzetten van surveillance op hot spots en in het centrum een significant verschil kan maken betreft het verminderen van straatcriminaliteit. In de wat minder drukke gebieden blijkt dit minder effectief te zijn.

Het resultaat van dit onderzoek laat zien dat een verbetering van straatverlichting wel een verschil maakt en het in Engeland effectiever is dan in de USA. Er is echter weinig vernieuwend onderzoek gedaan in de laatste jaren naar de impact van straatverlichting. De situatie en omstandigheden van de jaren 90 kan anders zijn dan nu.

Het opstellen van preventieve publiciteit campagnes is een gebied die qua empirisch onderzoek nog niet ver ontwikkeld is. Wel wordt dit in het steeds vaker gebruikt, zoals reclames van daders en posters bij pinautomaten. Of het daadwerkelijk een effectieve aanpak is en het zorgt voor een daling in de straatcriminaliteit, is wat betreft onderzoek nog schaars.

4. In hoeverre kunnen deze succesvolle aanpakken van straatroof in Oost-Nederland worden toegepast?

In principe is de identificatie van hot spots een effectieve aanpak die andere aanpakken kan aanvullen. Dit kan worden gedaan in de grote steden zoals Enschede, Hengelo en Almelo. Het inzetten van surveillance zou tevens op deze plekken kunnen worden gedaan. Het inzetten van surveillance in hot spots zou tevens geschikt kunnen zijn als aanpak in Oost-Nederland. Tenslotte zou verlichting kunnen worden toegepast op specifieke locaties om alsnog daders beter te kunnen identificeren.

Een belangrijk punt uit al deze aanpakken geeft weer dat het belangrijk is om op gedetailleerd en lokaal niveau analyses te trekken. Er zijn verschillende soorten criminologische theorieën die ten grondslag liggen aan deze aanpakken. Tevens geven deze theorieën weer, dat het belangrijk is om op gedetailleerd niveau te kijken. Te denken aan de hot spot analyse en de routine activity theorie die in hoofdstuk twee zijn genoemd. Het is van belang om naar elk element te kijken (locatie/dader/doelwit) en niet naar straatroof in het geheel als probleem. Het maken van een locatiescan en het identificeren van hot spots is een aanpak die overtuigend en effectief is en in Oost-Nederland zeker zou kunnen worden toegepast. Het inzetten van surveillance is een aanpak die tevens verschillen laat zien in uitkomsten. Deze aanpak zou tevens een effectieve aanpak kunnen zijn gericht op specifieke locaties. Het investeren in publiciteit met betrekking tot criminaliteit en wordt dan ook niet aanbevolen als effectieve aanpak.

De bovengenoemde aanpakken zouden elk in zeker mate en niveau kunnen worden toegepast in Oost-Nederland. Uiteraard zijn er vele andere manieren om straatroof tegen te gaan en zijn er nog steeds onderzoeken bezig naar wat duurdere aanpakken zoals video systemen en IT/Intelligence systemen. Door beperkte tijd kan eventueel in een ander onderzoeken worden gekeken naar de technische kant van preventieve aanpakken, zoals het opzetten van intelligence informatie systemen en andere mobiele apparaten.

Literatuur

- Barthe, E. (2006). *Crime prevention publicity campaigns*: US Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.
- Braga, A. A. (2007). The effects of hot spots policing on crime. *Campbell Systematic Reviews*, 1, 1-36.
- Braga, A. & Anthony A. (2008). *Police Enforcement Strategies to Prevent Crime in Hot Spot Areas*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice Office of Community Oriented Policing Services, *Crime Prevention Research Review No. 2*
- Braga, A., Anthony A. (2001) "The Effects of Hot Spots Policing on Crime," *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 578: 104–25.
- Braga, A., Anthony A. (2005) "Hot Spots Policing and Crime Prevention: A Systematic Review of Randomized Controlled Trials," *Journal of Experimental Criminology* 1: 317–342.
- Bowers, K., and S. Johnson (2003). *The Role of Publicity in Crime Prevention: Findings from the Reducing Burglary Initiative*. Home Office Research Study No. 272. London: Home Office.
- Burrows, J., & Britain, G. (2003). *Tackling personal robbery: lessons learnt from the police and community partnerships*: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.
- Casteel, C., & Peek-Asa, C. (2000). Effectiveness of crime prevention through environmental design (CPTED) in reducing robberies. *American Journal of Preventive Medicine*, 18(4), 99-115.
- Curran, K., Dale, M., Edmunds, M., Hough, M., Millie, A., & Wagstaff, M. (2005). Street crime in London: deterrence, disruption and displacement. *London: Government Office for London*.
- Clarke, Ronald V., and David Weisburd (1994). Diffusion of crime control benefits: Observations on the reverse of displacement. In Ronald V. Clarke (Ed.), *Crime Prevention Studies*, Vol. 2 (pp.165–183). Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Clarke, R., & Eck, J. (2003). Become a problem-solving crime analyst: In 55 small steps: *Jill Dando Institute of Crime Science London*.
- Cohen, L., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity Approach. *American Sociological Review*, 44, 588-605.
- Eck, J., Chainey, S., Cameron, J., & Wilson, R. (2005). Mapping crime: Understanding hotspots. *Office of Justice Programs U.S. Department of Justice*

Eck, J.E., Gersh J.S., and Taylor, C. (2000) "Finding Crime Hot Spots Through Repeat Address Mapping." In V. Goldsmith, P.G. McGuire, J.H. Mollenkopf, and T.A. Ross (eds.), *Analyzing Crime Patterns: Frontiers of Practice* (pp. 49–64). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Eck, J. (2000). "Policing and Crime Event Concentration." In L.W. Kennedy, R.F. Meier, and V.F. Sacco (eds.), *The Process and Structure of Crime: Criminal Events and Crime Analysis*. New Brunswick, NJ: Transaction Press.

Eck, J., (1997). "Preventing Crime at Places," in *Preventing Crime: What Works, What Doesn't, What's Promising*, ed. University of Maryland, Department of Criminology and Criminal Justice. Washington, D.C.: Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice

Eck, J. (2002). "Preventing Crime at Places," in *Evidence-Based Crime Prevention*, ed. Lawrence Sherman, David Farrington, Brandon Welsh, and Doris Layton MacKenzie. New York: Routledge

De Boer, A & Grevink, R.(2013). Projectplan: Deelproject straatroven. (unpublished).*Regionale eenheid Oost-Nederland*

Farrington, D., and B. Welsh (2007). Improved Street Lighting and Crime Prevention: *A Systematic Review. Justice Quarterly*, 19(2), 313-342.

Farrington, David P., and Brandon C. Welsh (Eds.) (2001). *What Works in Preventing Crime? Systematic Reviews of Experimental and Quasi-Experimental Research. Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 578.

Farrington, D. (1997). Evaluating a community crime prevention program. *Evaluation*, 3(2), 157.

Ferwerda, H. & Hakkert, A. (2003) Easy money-maar tegen welke prijs? Straatroof: daad, slachtoffers en daders .*Publiek Geweld. Amsterdam University Press, Amsterdam*, 2003, 53-59.

Groff, E. R. (2007). Simulation for theory testing and experimentation: An example using routine activity theory and street robbery. *Journal of Quantitative Criminology*, 23(2), 75-103

Jefferis, E. (1999). A Multi-Method Exploration of Crime Hot Spots: A Summary of Findings. Washington, DC: U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, Crime Mapping Research Center.

Johnson, S. D. and Bowers, K. J. (2003), Opportunity is in the eye of the beholder: The role of publicity in crime prevention. *Criminology & Public Policy*, 2: 497–524.

Jones, Hayley E. (2005). Measuring Effect Size in Area-Based Crime Prevention Research.. Cambridge, UK: *Statistical Laboratory, University of Cambridge*.

Jones, B., and N. Tilley (2004). The Impact of High-Visibility Patrols on Personal Robbery. Research Findings No. 201. *London: Home Office*.

- Kelling, G., & Coles, C. (1996). *Fixing broken windows: Restoring order and reducing crime in our communities*. New York, NY: Touchstone.
- Monk, K., Heinonen, J. A. and Eck, J. E. (2010). *Street Robbery. Problem-Oriented Guides for Police Series. U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services*.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2012). *Actiepunten aanpak straatroof*. Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit. Interne nota.
- Machin, S., & Marie, O. (2005) : Crime and police resources: the street crime initiative, *IZA Discussion Papers, Leibniz Information Centre for Economics*. No. 1853
- Mesu, S., Nobelen van, D., (2012) Gewelddadige vermogenscriminaliteit. Overvallen en straatroof in 2010-2011. *Korps landelijke politiediensten Dienst IPOL*
- Piza, E. L., & O'Hara, B. A. (2012). Saturation foot-patrol in a high-violence area: A quasi-experimental evaluation. *Justice Quarterly*, (ahead-of-print), 1-26.
- Ratcliffe, J. H. (2004). The hotspot matrix: A framework for the spatio-temporal targeting of crime reduction. *Police practice and research*, 5(1), 5-23.
- Ramsay, Malcolm, and Rosemary Newton (1991). *The Effect of Better Street Lighting on Crime and Fear: A Review*. Crime Prevention Unit Paper, No. 29. London: Home Office.
- Rijksoverheid (2013). *Flinke daling straatroven*. Geraadpleegd op 4 augustus 2013 van: http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/venj/nieuws/2013/06/24/flinke-daling-straatroven.html?ns_campaign=veiligheid-en-justitie-bulletin&ns_channel=nb
- Sherman, L. & Weisburd, D. (1995). General Deterrent Effects of Police Patrol in Crime "Hot Spots": A Randomized, Controlled Trial. *Justice Quarterly*, 12, 4: 625-648.
- Politie (2011). *Dienst IPOL*. Laatst geraadpleegd op 3 augustus 2011 van: http://www.politie.nl/KLPD/organisatieonderdelen/dienst_ipol/
- Tilley, N., Smith J., Finer, S., Erol, R., Charles, C., Dobby, J., (2004). Problem-Solving Street Crime: Practical Lessons From the Street Crime Initiative. *Great Britain Home Office Research Development and Statistics Directorate*.
- Welsh, Brandon C., and David P. Farrington (2004). Surveillance for crime prevention in public space: Results and policy choices in Britain and America. *Criminology & Public Policy*, 3, 497-526.
- Welsh, B. & Farrington, D. (2008) Effects of improved street lighting on crime. *Campbell Systematic Reviews*
- Weisburd, D & Eck, J. (2004). "What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear?" *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 593 : 42-65.

Bijlage I : Uitwerking stappen SCI.

Stap 1. Het begrijpen en ontdekken van het probleem.

In de eerste stap is een analyse nodig van lokale data om het probleem op te sporen. Het gaat hier om de (straatroof) patronen over van de afgelopen 12 maanden. Het is wel belangrijk om dit maximaal per jaar te doen, om zo recente ontwikkelingen op te sporen. Gegevens over wat er is gestolen, leeftijd en geslacht van de dader en slachtoffer, wat voor profiel hebben de daders, herhalingen van straatroof en waar en hoe en hoe vaak worden deze misdaden gepleegd. Zijn het vooral jongeren die overvallen of zijn het bijvoorbeeld vooral de oudere vrouwen of jongeren die slachtoffer zijn van straatroof. Zijn er bepaalde grote categorieën van straatroof in het gebied en aantallen in deze categorie. Het is van belang om dit gedetailleerd te doen op lokaal niveau (Tilly, 2004).

Stap 2. Ontwikkeling van response

Aan de hand van de analyse die in stap 1 is gemaakt, moet blijken waar en wat voor straatproblemen er in de regio zijn. Is dit bijvoorbeeld vooral rond pinautomaten of andere plekken of juist rond uitgaansgelegenheden in de avond. Voor elk probleem moet waar de impact het meest ligt, bij de dader, het slachtoffer of de locatie. Hierbij kan een hot spot analyse van grote waarde zijn. Aan de hand van het probleem kan een reactie worden ontwikkeld. Als het probleem bijvoorbeeld vaak op een bepaalde plek wordt gepleegd, dan moet er dus een probleem zijn op deze locatie die straatroof opwekt. Het is belangrijk om een focus te leggen op de hoogste impact en hieruit kan een verandering worden gebracht en preventieve maatregelen worden genomen. Vinden deze overvallen vooral rond bepaalde pinautomaten plaats, dan kan extra verlichting op deze plekken dienen als preventieve maatregel. Het identificeren van hot spots, verbeteren van surveillance, richten op risicogroepen zijn voorbeelden van aanpakken die door de Londen Home office nog steeds worden gebruikt. Deze preventieve maatregelen moeten zowel op lange- als op korte termijn worden ontwikkeld. Een voorbeeld kan zijn veiligere routes. Het is van belang om effectieve maatregelen te nemen die bijvoorbeeld ergens anders ook zijn gebruikt. Als dit is gedaan, dan kan men overgaan tot de volgende stap.

Stap 3. In actie brengen

Het gaat hier om het implementeren van preventieve ideeën en het organiseren van een plan van aanpak. Welke organisaties zijn bijvoorbeeld geschikt die een grote impact hebben op het probleem. Voorbeelden kunnen zijn media of organisaties in de buurt. Is het plan effectief en moeten er eventueel nog aanpassingen worden gedaan om het te verbeteren. Er zijn activiteiten die de politie alleen kan doen, maar er zijn ook activiteiten die samenwerking vergen met andere organisaties. Dit kunnen bijvoorbeeld banken, winkels of lokale autoriteiten zijn.

Stap 4. Feedback/inventarisatie

Alle interventies en stappen moeten bijgehouden worden. Sommige hebben een meer gedetailleerde evaluatie nodig dan andere. Zijn er uit de vorige stappen neveneffecten ontstaan. Is het probleem wel opgelost of is het verplaatst naar een andere plek. Vanuit deze inventarisatie zal blijken wat er goed is gegaan en waar er nog aan gewerkt moet worden (Tilly, 2004). Uit het SCI blijkt dat vooral in stap twee de preventieve maatregelen worden genomen.

Dit kan worden gedaan uit de richting van de locatie, het slachtoffer en/of de dader. Uit de literatuurstudie blijkt dat vooral stap 1 en 2 in Canada en Engeland op lokaal niveau vaak worden toegepast. De eerste stap in het tegengaan van straatroof is het analyseren van het lokale probleem (Monk, 2010).

Het opstellen van een gedetailleerd straatroof profiel zou kunnen helpen om deze proces analyse verder te ontwikkelen. Naast het gebruiken van officiële criminaliteit statistieken, zouden slachtoffer surveys een toegevoegde waarde zijn. In Engeland wordt er binnen de politie gebruik gemaakt van een Management informatie systeem (MIS) die bepaalde straatroof patronen identificeert op vier kern gebieden: Dader informatie, slachtoffer informatie, locatie/tijden en eigendom informatie (bezittingen). Door dit te gebruiken hebben ze in Engeland op lokaal niveau gedetailleerde informatie ontvangen die nuttig zijn om straatroof tegen te gaan (Monk, 2010).